

Kratek obrazec krščanske vere¹

Krščanstvo je izrecna in družbeno ("cerkveno") spisana veroizpoved v to, da se nam absolutna skrivnost, ki neizogibno deluje v našem bivanju in preko njega ter se imenuje Bog, odpuščajoče in pobožujoče posreduje v zgodovini svobodnega duha in se na zgodovinski in nepovratno zmagoslaven način pojavlja kot samoposredovanje Boga v Jezusu Kristusu.

Menim, da je s tem izrečena odločilna stvar krščanske vere, in sicer v obliki, ki pravilno razumljena in razvita podaja tudi nadaljnje vsebinske poudarke krščanske vere. Pri tem ne gre za razumevanje svobodnih, pozitivnih statutih, ki v dimenziji zgodovinskih dejstev obstajajo kot taka in za stvarno intelektualno poštenost tudi ne predstavljajo nekega problema.

Božanski Bog kot skrivnost človeškega obstoja. – Oglejmo si obrazec pod ravnokar navedenimi predpostavkami. Najprej ta o krščanstvu in njegovi veri izreka, da je Bog nedoumljiva skrivnost, ki je ni mogoče zaobseči in da mora biti prepoznan kot taka skrivnost. Krščanstvo ni religija, ki "Boga" vstavlja v račun človeškega bivanja kot neko znano, dosegljivo postavko, s katero bi se račun izšel, marveč je religija, ki človeka vstavlja v nedoumljivost. Taka religija obsega in prežema njegov obstoj in mu preprečuje znotraj neke ideologije (to je njeno poslednje

bistvo) meniti, da naj bi obstajal neki razviden osnovni obrazec bivanja, s katerim bi človek lahko manipuliral in iz katerega bi lahko konstruiral bivanje. Krščanstvo je radikalno zanikanje vseh takih "malikov" in hoče, da bi imel človek opraviti z Bogom kot neizgovorljivo skrivnostjo brez potlačitve in brez arogance polastitve. Krščanstvo se zaveda, da človek o Bogu ve le, ko v tihoti in čaščenju izkuša skrivnost; njegov religiozni govor je vedno resničen zgolj in samo kot poslednja beseda, ki vpeljuje tihoto pred skrivnostjo, da bi ta ostala tu in ne bi bila nadomeščena s pojmom o Bogu. Ampak krščanstvo ve, da skrivnost kot najbolj resnična resničnost in resnica resnic prežema njegovo bivanje, tako da kristjan v mišljenju, svobodi, dejanju in v smrti, za katero ve, vedno in nujno preko posamezno definiranega, preglednega in manipulativnega, ki ga srečuje na področju življenja in znanosti, uspe iziti ven. Kristjan sploh noče naleteti na Boga (ta potem ne bi bil

več Bog) kot na določeno posamezno znotraj bivanjskega prostora človeka, ki bi bil torej obdan z obzorjem njegovega mišljenja in dejanj. Kristjan ima opraviti z živim Bogom, ki je tako nezajemljivo zaobjemajoč, tako neizrekljivo utemeljujoč, ki vse in nas same postavlja v svojo vprašljivost, katerega naše vprašanje ne priključuje, temveč je že tu. S tem, ko vprašanje po njem samem kot vprašanju odpirajoče in utemeljujoče omogoča vprašljivost, in sicer kot nedvomni temelj.

Krščanstvo dejansko ni noben dvorec resnice z neizmerno veliko sobami, ki bi jih morali naseliti, da bi bili "v resnici", temveč je en vhod, ki iz vseh posameznih resnic (in celo zmot) vodi v to resnico, ki je ena nedoumljivost Boga. Vendar krščanstvo trdovratno in neizprosno vztraja pri tem, da mi ne moremo prezreti presvetle, molčeče teme, ki obdaja naše življenje in vse prežema, tako svetlosti kot lastne temine, tako da se v svojem bivanju od te veličine ne odplazimo stran, temveč trepetajoče, ampak odločno (usmerjeni proti njej) vzdržimo. Skrivnost poimenujemo z njenim brezimnim imenom, ne da bi s tem imenom okrasili svoje malike.

Vendar je dejansko sporočilo krščanstva, da o tej strašanski, neizrekljivi skrivnosti izreka več. Trenutno je vseeno, ali si nekdo to dejansko sporočilo upa začutiti iz najgloblje izkušnje svoje blagoslovljene vesti ali ima vtis, da naj bi bila prečiščen temeljni nagib religiozne človeške zgodovine (v kateri tudi na skrivnem deluje božja milost), ali pa če prejme to sporočilo enostavno prek pričevanja Kristusa in njegovih apostolov. Na vsak način dejansko sporočilo krščanstva pove tole: tista nedoumljivost našega bivanja, ki nas obdaja in nas pošilja v trpljenje naše skrajne končnosti terc elo preko nje, nam noče biti samo oddaljeno samemu sebi zamolčano obzorje, ki ureja in usmerja naše duhovno bivanje. Medtem ko je od nas oddaljeno, nam omogoča "povratak k nam" v spoznanju in svobodi. S tem vzpostavlja okolje čutnih izkušenj sveta in soljudi, sočasno pa dopušča, da se izkusimo kot sami sebi končne. Skrivnost, ki jo

imenujemo Bog, sama sebe daje v last v svojem božjem življenju in resničnem samoposredovanju. On sam je milost našega bivanja.

Kar kot svobodno postavitel nebožanskega skozi Boga v njegovem "delovanju navzven" imenujemo stvarstvo, se kaže tako samo kot ustvarjanje predpogoja za božje samoposredovanje v brezpogojni ljubezni, ki je Bog sam. Stvarstvo je kot konstitucija naslovnika, kateremu Bog ne posreduje samo tistega končnega, ki je ustvarjeno kot različno od njega, ampak tudi samega sebe, tako da sam postaja tisti, ki daruje in dar ter princip sprejetja tega daru. Tisto končno torej izvršuje svoj smisel (ki je končen) v neskončni skrivnosti v Bogu. Odnos med stvarnikom in ustvarjenim bitjem je nujna, neizogibno potrebna bistvena struktura resničnosti nasploh, ni pa njena dejanska vsebina. Bog ustvarja, ker želi sam sebe izražajoče in po-vnanjujoče posredovati; razlika obstaja, da bi bila edinost ljubezni; stvarstvo, zaveza in zakon (kot struktura končnega) obstajajo, da bi bili brezmejnost ljubezni; poslušnost, da bi bila svoboda Boga za nas; oddaljenost od Boga, da bi bil lahko čudež bolj blažena in celo krivda bolj odpuščajoča bližina. Ne zato, da bi se skrivnost neposredno prosojno razrešila, ampak da bi bila kot taka blaženost duha, ki skrivnost ek-statično poseduje in da bi jo v samopozabi ljubili kot edino resnično luč in življenje. To je dejanska vsebina krščanstva: da bi lahko zdržali in sprejeli neizmernost absolutne skrivnosti, ki sama sebe pobožujoče in odpuščajoče daje in daruje za nas, ter jo še enkrat resnično sprejeli skozi njo samo. Kolikor ima samoposredovanje Boga (v transcendentalnost človeka in njegove zgodovine) tridelni vidik, ti vidiki pa – ker so resnično samo-razodetje Boga – zadevajo Boga samega, je v njej tudi že dano, kar običajno krščansko imenujemo Božja trojica.

Zgodovinsko samoposredovanje v Jezusu Kristusu. Toda k osnovni substanci krščanstva spada sedaj tudi to, kar mu daje njegovo ime: Jezus Kristus. A ta skrivnost je v polnosti najtesneje povezana z ravnokar imenovano.

Skrivnost samoposredovanja Boga, v kateri Bog sam v svoji najbolj notranji svetosti postaja absolutna prihodnost človeka, ima svojo zgodovino, ker je svobodno dejanje s strani Boga. Ker je človek bitje zgodovine enega zgodovinskega človeštva, se mora tudi poslednja transcendentalnost njegovega preko božjega samoposredovanja poboženega bistva izvršiti prostorsko-časovno v zgodovini, in sicer v in pri konkretnem srečanju s konkretnim svetom, v katerem je človek sam pri sebi in pride do samega sebe. Samoposredovanje Boga ima zgodovino, čeprav je najbolj notranji transcendentalni temelj sveta in njegove zgodovine, katere poslednja entelehija² je, to pomeni razložiti in izvršiti dinamiko, ki se pojavi v prostoru in času in kar imenujemo zgodovina odrešenja in razodetja. Toda ko ta pojavitev božjega samoposredovanja kot božje ponudbe doseže svoj najvišji vrh in svojo nepovratno stopnjo; ko dialog med Bogom in človekom, ki je substancialen (ki ni samo mimogrede izvršen), vstopi kot absolutna pritrditev z obeh strani in se kot tak pojavi; ko se torej človek pojavi kot absolutno

izrečena in absolutno sprejeta potrditev Boga nad človeštvom, *tedaj* je dano ravno to, kar misli krščanska vera z učlovečenjem božjega Logosa. Ta stopnja je preprosto že dana, ko se božje samoposredovanje pojavi kot absolutno obljubljenost in absolutno sprejeto v zgodovini. Seveda ostaja nepovratno dejstvo resnično izkušene zgodovine, da se to zgodi in se izkuša ravno v Jezusu iz Nazareta. Kar imenujemo v "Cerkvi" kot eshatološko prisotnost božje ljubezni in resnice z besedo zakrament, ni nič drugega kot trajna veljavnost zgodovinskega dejstva, da se je v Jezusu Kristusu pojavila zgodovina božjega samoposredovanja in kot taka ostaja navzoča in verujoča.

Prevod: Tadej Rifel

-
1. Prevedeno po: "Eine Kurzformel des christlichen Glaubens." V: *Karl Rahner Lesebuch*. Uredila Karl Lehman in Albert Raffelt. Freiburg idr.: Herder 2004², str. 1–4. Prvotno objavljeno v Karl Rahner: *Schriften zur Theologie*. 16 zvezkov. Einsiedeln/Zürich: Benzinger 1954–1984, zv. VII, str. 66–70. Za nekatere prevodne rešitve se zahvaljujem Robertu Kralju. Op. prev.
 2. Tj. gibalno smotrnega razvoja. Op. prev.